

BRET ISTON ELIS

AMERIČKI
PSIHO

Preveo s engleskog
Miloš Arsić

■ Laguna ■

Naslov originala

Bret Easton Ellis
AMERICAN PSYCHO

Copyright © 1991 by Bret Easton Ellis
Translation copyright © za srpsko izdanje 2018, LAGUNA

Kolo II / Knjiga 7

Američki psiho je fikcija. Sve ličnosti, događaji i dijalozi, osim slučajnih sličnosti sa javnim ličnostima, proizvodima i službama, potpuno su izmišljeni, bez namere da se dovede u pitanje ugled bilo koje ličnosti, kompanije, proizvoda ili službe.

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

AMERIČKI PSIHO

Sadržaj

AMERIČKI PSIHO 9

Zoran Janković

Američki psiho: Iz rikverca u rikverc 469

za Brusa Tejlora

„I autor ovih *Zapisa* i sami *Zapisi* su, prirodno, izmišljeni. Pa ipak, takva lica kao što je pisac ovih beležaka ne samo da mogu već i moraju postojati u našem društvu, kad se uzmu u obzir okolnosti u kojima se formiralo naše društvo. Hteo sam da prikažem publici, jasnije nego što se to obično radi, jedan od karaktera nedavne prošlosti. To je jedan od predstavnika pokolenja koje još živi. U ovom odlomku, nazvanom *Podzemlje*, ta ličnost se predstavlja čitaocima, izlaže svoja shvatanja i kao da želi da pokaže uzroke zbog koji je nastala i morala nastati u našoj sredini. Sa narednim odlomkom počće pravi *Zapisi* te ličnosti o nekim događajima iz njenog života.“

Fjodor Dostojevski
Zapisi iz podzemlja

„Jedna od najvećih grešaka koje ljudi čine jeste da misle da su fini maniri odraz samo dobrog raspoloženja. Najrazličitiji obrasci ponašanja mogu se iskazati na uglađen način. U tome i jeste suština civilizacije – ponašati se učtivo, a ne neprijateljski. Sve je krenulo naopačke šezdesetih godina sa naturalističkim, neorusoovskim pokretom, koji je navodio ljude da se zapitaju: 'Zašto jednostavno ne kažeš ono što misliš?' Civilizacija ipak zahteva neka ograničenja. Kada bismo sledili svaki svoj impuls, ubijali bismo se međusobno.“

Gospođica Maners (Džudit Martin)

„I mada se sve raspadalo,
niko nije obraćao previše pažnje.“

Talking Heads

Prvoaprilska šala

„Ostavite svaku nadu za sobom vi koji ulazite ovde“ – stoji nažvrljano na zidu Hemijske banke blizu ugla Jedanaeste ulice i Prve avenije, krvavocrvenim slovima, dovoljno velikim da se vide sa zadnjeg sedišta taksija koji se vuče napred kroz gužvu napuštajući Volstrit. Tek što je Timoti Prais primetio natpis, pogled mu je zaklonio reklamni pano za *Jadnike* na autobusu, koji je upravo kočio. Ali Prais izgleda kao da za to uopšte ne haje jer radi za *Pirsa i Pirsa*, jer ima dvadeset šest godina i samo kaže vozaču da će mu dati pet dolara ako pojača radio sa kojeg se, na stanici WYNN, čuje „*Be My Baby*“. Taksista, crnac iz neke strane zemlje, tako i čini.

„Ja sam sposoban“, kaže Prais. „Ja sam kreativan, mlad, beskrupulozan, vrlo motivisan, vrlo vešt. Ono što hoću da kažem u suštini se svodi na to da društvo ne može sebi da priušti da me izgubi. Ja sam važan faktor.“ Prais se smiruje, nastavlja da zuri kroz prljave prozore taksija, najverovatnije u reč STRAH ispisanu crvenim sprejom na zidu *Mekdonaldsa* na uglu Četvrte i Sedme ulice. „Hoću da kažem da je činjenica da ljude boli dupe za posao kojim se bave, svi mrze svoj posao, ja mrzim svoj posao, a i ti si mi rekao da i ti mrziš svoj. I šta da

radim? Da se vratim u Los Angeles? Ne dolazi u *obzir*. Nisam prešao sa UCLA* na Stanford da bih se upustio u ovo. Zar samo *ja* mislim da ne zarađujemo dovoljno novca?“ Kao na filmu, pojavljuje se drugi autobus sa još jednom reklamom za *Jadnike* i zaklanja još jedan grafit, ali to nije više isti autobus, jer je neko ispisao reč LEZBAČA preko lika Eponine. Sad se Tim izlajao: „Imam ovde i nešto sa strane, pa onda još i taj Hemptons, za ime boga.“

„Roditelji su to, čoveče, roditelji.“

„Pa za *njih* to i kupujem. *Pojačaj* to, jebote!“, zaurlao je pomalo smeteno na vozača, dok su *Crystals* treštali s radija.

„Ne mož' jače“, možda odgovara vozač.

Timoti ga ne primećuje i razdraženo nastavlja. „Mogao bih da ostanem da živim u ovom gradu kada bi samo ugradili blaupunkt u svaki taksi. Možda sisteme ODM III ili ORC II sa dinamičkim podešavanjem?“, tu mu je glas smekšao. „Svejedno. Strava čoveče, straaava.“

On sada vadi vrlo skupocen vokmen negde iz odela i nastavlja da se žali: „Ne volim da se žalim – stvarno ne volim – na otpad, na đubre, na bolesti, na to koliko je ovaj grad stvarno prljav, a *ti* znaš i ja znam da je pravi *svinjac*...“ Dok nastavlja sa pričom, on otvara svoju novu aktovku *Tumi* od teleće kože koju je kupio kod *D. F. Sandersa*. Vokmen stavlja u aktovku pored *Panasonikovog* bežičnog telefona *Iza* ne većeg od kutije cigareta (prethodno je imao model *NEC 9000 Porta*) i vadi današnje novine. „U jednom izdanju, u samo *jednom* izdanju, da vidimo... zadržane manekenke, bebe pobacane s krova, deca pobijena u podzemnoj železnici, mitinzi komunista, ubijen šef mafije, nacisti...“, on uzbuđeno prevrće stranice, „... igrači bejzbola oboleli od side, pa opet seru nešto o mafiji, o beskućnicima, raznolikim manijacima, pederima koji padaju iz vedra neba, veštačkoj oplodnji, ukidanju neke sapunice,

---

* UCLA – *University of California at Los Angeles*. (Prim. prev.)

o deci koja su provalila u zoološki vrt i onda mučila i žive spaljivala razne životinje, pa onda još o nacistima... A štos je u tome, poenta je u tome da se sve to dešava u ovom gradu – nigde drugde nego ovde i to je odvratno... Opa, slušaj sad ovo – još nacista, zakrčenje u saobraćaju, prodavci beba, bebe na crnoj berzi, bebe sa sidom, bebe narkomani, zgrada pala na bebu, saobraćajni kolaps, srušio se most...“ On nakratko zastaje, uzima vazduh, pa onda tiho nastavlja, dok mu je pogled prikovan za prosjaka na uglu Druge i Pete. „Ovaj je dvadeset četvrti klošar koga sam danas video. Brojao sam.“ A onda pita i ne pogledavši me. „Zašto ne nosiš vuneni mornarskoplavi sako uz sive pantalone?“ Prajs nosi odelo *Ermenedildo Zenja* od vune i svile sa šest dugmadi, pamučnu košulju *Ajk Behar* sa francuskim manšetama, svilenu kravatu *Ralf Loren* i kožne cipele *Frateli Roseti*. Idemo opet na novine. Tu je donekle zanimljiva priča o dvoje ljudi koji su nestali sa žurke na nekoj jahti ne baš poznatog vlasnika iz otmenijih krugova dok je brod kružio oko ostrva. Jedini tragovi su ostaci prolivene krvi i tri razbijene čaše za šampanjac. Sumnja se na najgore i policija pretpostavlja da je zločin počinjem mačetom, zbog rezova i zasekotina pronađenih na palubi. Nijedno telo nije pronađeno. Nema osumnjičenih. Prajs je počeo svoj današnji govor još za ručkom, pa je nastavio dok smo igrali skvoš, trtljao kod Harija uz piće gde se nije dao ni posle tri J&B-ja, ni priče o Fišerovom računu o kojem se starao Pol Oven. Prajs neće da umukne.

„Bolesti!“, povikao je, lica napregnutog od bola. „Sada je aktuelna teorija da ako možeš da se zaraziš virusom side tako što stupaš u seksualne odnose sa osobama koje su već zaražene, onda možeš da se zaraziš svim i svačim, bilo da je u pitanju virus ili ne – Alchajmerova bolest, mišićna distrofija, hemofilija, leukemija, anoreksija, dijabetes, rak, multipla skleroza, cistična fibroza, cerebralna paraliza, disleksija, gospode bože – možeš dobiti disleksiju zbog malo *pičke*.“

„Nisam siguran, ali mislim da disleksija nije virus.“

„Ma ko će ga znati? *Oni* to ne znaju. Čik dokaži!“

Van ovog taksija, ispod niskog posivelog neba, crni, podbuli golubovi borili su se po okolnim pločnicima oko ostataka hot-dogova ispred *Grejove papaje*, dok su ih transvestiti lenjo posmatrali, a policijska kola tiho klizila u pogrešnom smeru duž jednosmerne ulice. Saobraćaj na trenutak zastaje, jedan momak koji neodoljivo podseća na Luisa Karadersa maše Timotiju iz svog taksija, ali kada mu Timoti ne odgovara, ovaj momak, zalizane kose, sa tregerima i naočarama, shvata da je u pitanju pogrešna osoba i ponovo otvara novine. Ružna stara klošarka stoji na pločniku sa nekim kesama, drži bič kojim povremeno fijukne prema golubovima, ali je oni ignorišu i nastavljaju da se bore i proždrljivo kljucaju komade viršli, a ona policijska kola nestaju u nekom od podzemnih parkinga.

„Ali onda, odmah pošto si došao do one tačke u kojoj tvoja reakcija na vremena u kojima živimo postaje jasno i nedvosmisleno prihvatanje, kada se tvoje telo nekako *saživi* sa ludilom, pa tako odjednom sve ima smisla, kada se sve uklapa, pojavi se neka luda i bedna crnčuga koja zaista *hoće* – slušaj me, Bejtmene – *hoće* da bude napolju, na *ulici*, na ovoj, na *ovim*, vidi, na ovim ulicama“, pokazuje prstom, „a mi imamo gradonačelnika koji neće da je sluša, koji neće da dozvoli *toj kurvetini* da bude po njenom – gospode bože – pusti tu prokletu kučku da se *smrzne*, pusti je da skonča u bedi koju je sama za sebe izabrala i pogledaj, opet si tamo gde si i počeo, zbunjen, sjeban... Broj dvadeset četiri, ne, dvadeset pet... Ko će sve da bude kod Evelin? Čekaj, pusti me da pogodim“, pa podiže svoju izvanredno negovanu šaku, „Ešli, Kortni, Maldvin, Marina, Čarls – pogađam li zasad? Možda poneki od Evelininih drugova 'umetnika' iz, omojbože, 'Ist' Vilidža. Znaš ti na koga ja mislim – onaj koji pita Evelin da li ima dobar, suvi, *beli šardone*.“ Prajs se lupi po čelu, sklapa oči i počinje da mrmlja, stisnutih vilica: „Odlazim. Šutnuću Meredith. Ona me u suštini *čika* da je zavolim ako smem. Odoh ja. Zašto mi

je bilo potrebno tako dugo da shvatim da ona poseduje sve osobine prokletog vođitelja kviza?... Dvadeset šest, dvadeset sedam... Mislim, kažem ja njoj da sam senzitivn. Rekao sam joj da sam se izbezumio kada se srušio Čelendžer – pa šta još hoće? Ja sam dosledan, tolerantan, hoću da kažem, potpuno sam zadovoljan svojim životom, sa optimizmom gledam na budućnost – zar nije tako i sa tobom?“

„Naravno, ali...“

„A sve što od nje dobijam zauzvrat je *sranje*... dvadeset osam, dvadeset devet, jebo te bog, pa to je prava *parada* klošara. Kažem ja tebi“, ali onda namah staje, kao da je iscrpljen, pa pošto odvrća pogled od još jedne reklame za *Jadnike* kao da se setio nečeg važnog, pita: „Jesi li čitao o vođitelju onog TV kviza koji je ubio dva maloletnika? Isfrustrirana pederčina. Smešno, stvarno smešno.“ Prajs očekuje reakciju, ali je nema. Iznenada stižemo na Vest Sajd.

On kaže vozaču da stane na uglu Osamdeset prve i Riversajda, pošto ulica tu skreće u drugom pravcu.

„Ne moraš da ideš okol...“, zaustio je Prajs.

„Mogu da zaobiđem i sa druge strane“, kaže taksista.

„Nemoj da se mučiš“, onda dodaje, skoro nečujno, kroz zube, bez osmeha: „Jebeni idiot.“

Taksista zaustavlja auto. Dva taksija iza nas prvo trube, a onda nastavljaju dalje.

„Da kupimo neko cveće?“

„Ma jok. Pobogu, Bejtmene, čoveče, pa ti je *jebeš*. Zašto onda da joj nosimo cveće? Bolje ti je da imaš kusur od pedeset dolara“, upozorava vozača dok škilji u crvene brojke na taksimetru.

„Jebiga, malo sam napet. Izvini, to je zbog steroida.“

„Mislio sam da si prestao.“

„Počele su da mi rastu bubuljice po nogama i rukama, pa kad ni tretman nije uspeo, počeo sam da se kvarcujem, i tako sam ih se rešio. Pobogu, Bejtmene, stomak mi je sav *iskidan*. To je prava reč. Sav je odran...“ On izgleda nekako čudan i dalek

dok čeka da mu vozač vrati kusur. „Iscepan.“ Iako je vozaču dao malu napojnicu, ovaj mu je svejedno zahvalan. „Vidimo se, zemljak“, namiguje mu Prajs i izlazi iz kola, ali onda vidi još jednog prosjaka, obučenog u neko jezivo i masno, strokavo odelo zelene boje, neobrijanog, zalizane prljave kose: „E jebiga – evo ga i trideseti“, pa mu, šegačeći se, pridržava vrata taksija. Klošar mumla nešto sav sluđen, od sramote spušta pogled prema zemlji i bojažljivo pruža praznu plastičnu šoljicu za kafu koju steže u ruci.

„Pretpostavljam da ne želi taksi“, ceri se Prajs pa onda zalupi vrata. „Pitaj ga da li prima *Ameriken ekspres*.“

„Primate li kreditne kartice?“

Klošar potvrdno klima glavom i odlazi, gegajući se lagano.

Hladno je za april, pa Prajs oštro korača niz ulicu prema kući u kojoj živi Evelin, zvižduće „*Da sam bogat čovek*“ tako da mu sve para izbija iz usta dok maše svojom novom kožnom aktovkom. Iz daljine nam se približava neki čovek zalizane kose, sa naočarama, u drap odelu *Čeruti 1881* od vune i gabardena s dvorednim kopčanjem i sa istom aktovkom *Tumi iz D. F. Sandersa* kakvu ima i Prajs, koji se sada glasno čudi: „Pa to je Viktor Pael? Nemoguće.“

Čovek prolazi ispod snopa svetlosti ulične svetiljke sa zabrinutim izrazom lica, pa izvija usne u krhki smešak dok gleda u Prajsa skoro kao da se poznaju, ali shvata da ne poznaje Prajsa onoliko brzo koliko Prajs shvata da to nije Viktor Pael. Čovek se udaljio.

„Hvala bogu“, kaže Prajs dok se približavamo kući.

„Mnogo liči na njega.“

„Večera kod Evelin, pa još uz to i Pael? To dvoje idu zajedno kao tufne i karirano.“ Onda se malo zamisli. „Kao bele čarape uz sive pantalone.“

Nakratko se razdvajamo jer Prajs hita uz stepenice kuće koju je Evelin dobila od oca, gunda nešto o tome kako je zaboravio da vrati u *Video-raj* kasete koje je sinoć iznajmio. Zvoni. U susednoj

kući jedna žena s visokim potpeticama i divnim dupetom odlazi a da nije zaključala vrata. Prajs je pažljivo prati pogledom, ali onda čuje korake kako se spuštaju sa sprata pa niz predsoblje prema nama, okreće se i ispravlja svoju *Versace* kravatu spreman da se suoči sa bilo kim. Kortni otvara vrata, obučena u *Kricijinu* svilenu bluzu, *Kricijinu* suknju od crvenog tvida i cipelice *D'Orsej* od svile i satena, kreaciju *Manola Blanika*.

Stresao sam se i pružio joj svoj crni vuneni *Armanijev* kaput, koji ona uzima, a onda me kao pažljivo ljubi u desni obraz, ali me ne dodiruje usnama, pa onda iste pokrete ponavlja na Prajsu dok uzima njegov *Armanijev* kaput. U dnevnoj sobi nežno gudi novi CD *Talking Headsa*.

„Malo smo zakasnili, a momci?“, pita Kortni bezobrazno se smešeći.

„Zbog nekog glupog taksiste sa Haitija“, procedio je Prajs praveći se da joj uzvraća poljubac. „Imamo li negde rezervisan sto? Samo nemoj da mi kažeš da idemo u *Pastels* u devet.“

Kortni se smeši dok stavlja kapute u ormar u predsoblju: „Večeraćemo ovde, srce. Znam, sve znam i stvarno mi je žao i sve sam pokušala da odgovorim Evelin od toga, ali ješće-mo... *suši*.“

Tim prolazi pored nje, pa kroz hodnik i kreće prema kuhinji. „Evelin! *Gde* si, Evelin?“, pita on kao da se igraju žmurke. „Moramo da *razgovaramo*.“

„Lepo je što te vidim“, kažem ja Kortni. „Izgledaš vrlo lepo večeras. Lice ti ima neki... mladalački sjaj.“

„Ti baš umeš sa ženama, Bejtmene.“ U njenom glasu nema sarkazma. „Da li da to prenesem Evelin?“, pita ona malo koketno.

„Ne“, kažem ja, „ali kladim se da bi ti to želela.“

„Hajde“, kaže ona, sklanja moju ruku sa svog struka, stavlja mi ruke na ramena, pa me upravlja kroz hodnik u pravcu kuhinje.

„Moramo da spasemo Evelin. Sprema taj suši već sat vremena. Pokušava da ispiše tvoje inicijale – P i B – tunjevinom, ali misli da je tunjevina nekako bleđa...“

„Kako je to romantično.“

„...A nema ni dovoljno tunjevine da završi B...“, ona uzima vazduh, „...pa zato mislim da će umesto tvojih ispisati Timove inicijale. Imaš li nešto protiv?“, pita me, tek pomalo zabrinuta. Kortni je devojka Luisa Karadersa.

„Užasno sam ljubomoran i mislim da bi najbolje bilo da popričam sa Evelin“, kažem, i dozvoljavam Kortni da me nežno ugura u kuhinju.

Evelin stoji pored plavog kuhinjskog stola u *Kricijinoj* svilenoj bluzi krem boje, suknji od tvida boje rđe i sa istim parom cipelica od svile i satena kakve ima i Kortni. Njena duga plava kosa skupljena je u neku trapavu punđu, ona me pozdravlja a da nije ni odvojila pogled od ovalnog *Viltonovog* poslužavnika od nerđajućeg čelika na koji je s dosta umešnosti poređala suši.

„Oh, dušo, izvini. Baš mi je žao. Htela sam da idemo u taj slatki mali salvadorski restoran na Ist Sajdu...“

Prajs se glasno iskašljava.

„...Ali nismo mogli da dobijemo rezervacije. A ti nemoj da se iskašljavaš.“ Ona uzima parče mesa i stavlja ga pažljivo na vrh poslužavnika čime dobija nešto što liči na veliko T. Onda se malo izmiče da bolje proceni.

„Ne znam. Toliko sam nesigurna.“

„Rekao sam ti da uvek bude finlandije“, mrmlja Tim dok u baru razgleda boce od kojih su većina bar dvolitarske. „Ona nikad nema finlandiju“, kaže on svima nama i nikome.

„Pobogu, Timoti. Ne voliš apsolut?“, pita ga Evelin, a onda malo zamišljeno kaže Kortni: „Kalifornijske rolnice bi trebalo da se ređaju uz ivicu poslužavnika, zar ne?“

„Bejtmene, jesi li za piće?“, udiše Prajs.

„J&B s ledom“, kažem mu, iznenada pomislivši kako je neobično što Meredith nije pozvana.

„O bože, pa ovo je *užasno*“, uzdiše Evelin. „Dođe mi da plačem.“

„Suši izgleda *sjajno*“, pokušavam da je utešim.

„Užasan je“, kuka ona, „užasan.“

„Ne, draga, ne. Suši izgleda *sjajno*“, kažem joj i da bih je utešio što više, nasumice grabim s poslužavnika komad nečega i ubacujem u usta brundajući zadovoljno i grleći je s leđa. Iako su mi usta puna, uspevam da prozborim: „Izvršno!“

Ona me ko bajagi pljesne po ruci, očigledno zadovoljna mojom reakcijom, a onda me kao pažljivo poljubi u obraz i okrene se ka Kortni. Prais mi dodaje piće, pa kreće u pravcu dnevne sobe pokušavajući usput da obriše sa svog sakoa nešto što samo on vidi: „Evelin, imaš li četku?“

Ja bih radije gledao bejzbol ili otišao u teretanu da vežbam ili bih isprobao taj salvadorski restoran koji je u dva-tri navrata dobio vrlo pohvalne kritike, jednu u *Njujork magazinu*, a drugu u *Tajmsu*, nego da večeram ovde, ali ima jedna dobra stvar oko večere kod Evelin, a to je što mi je stan blizu.

„Da li je dobro da sos od soje ne bude baš na sobnoj temperaturi?“, pita Kortni. „Mislim da ovde negde ima leda.“

Evelin pažljivo stavlja duguljaste komade narandžastog đumbira na gomilu pored male porcelanske posude pune sosa od soje: „Ne, ovo ne valja. Patrik, budi dobar pa izvadi kirin iz frižidera“, a onda, očigledno iznervirana seckanjem đumbira, ona celu hrpu baca na poslužavnik. „Ma pusti, *ja* ću.“

Ja sam, svejedno, pošao prema frižideru. Pošto se ponovo pojavio u kuhinji, Prais pita, gledajući nas mrko: „Jebote, ko je ono u dnevnoj sobi?“

Evelin se pravi luda: „Na koga to misliš?“

Kortni je upozorava: „Eveeeliin! Nadam se da si im *rekla*?“

„Ko je to?“, pitam, iznenada uplašen, „Viktor Pael?“

„Ne, Patrik, to nije Viktor Pael“, kaže Evelin opušteno. „To je jedan moj prijatelj, umetnik. Zove se Steš, a Vanden je njegova devojka.“

„Aaa, pa ono tamo je, znači, *žensko*“, zaključuje Prais. „Idi, Bejtmene, da vidiš“, čika me. „Pusti me da pogodim. Ist Vilidž?“

„Oh, Timoti,“ kaže ona koketno dok otvara pивske boce. „Ne, Vanden studira na Kemdenu, a Steš živi u Sohou, samo da znaš.“

Sklanjam se iz kuhinje, prolazim kroz trpezariju gde je postavljen sto sa voštanim svećama iz *Zone* u svećnjaku *Fortunov* od čistog srebra, pa ulazim u dnevnu sobu. Ne mogu da razaznam šta Steš ima na sebi jer je sav u crnom. Vanden ima zelene pramenove u kosi, zapaljenu cigaretu i zuri u neki hevi-metal spot na MTV-ju.

„Ahm, ahm“, nakašljem se.

Vanden se iznureno okreće, verovatno skroz urokana. Steš se i ne pomera.

„Zdravo, ja sam Pat Bejtmen“, i dok pružam ruku, vidim svoj odraz u ogledalu koje visi na zidu, pa se smeškam jer dobro izgledam.

Ona se rukuje sa mnom, ali ne progovara ni reč.

Steš počinje da njuši svoje prste. Sekund kasnije opet sam u kuhinji.

„Samo je se otarasi kako god znaš i umeš“, zahuktao je Prajs. „Sedi tamo sva naduvana i gleda MTV, a ja hoću da gledam izveštaj o Lereru i Meknilu.“

Evelin i dalje otvara velike boce uvoznog piva i odsutno dodaje: „Ovo čudo mora brzo da se pojede ili ćemo svi da se potrujemo.“

„Ona ima zelene pramenove u kosi“, kažem ja, „a uz to još i puši.“

„Bejtmene“, počinje Tim, besno zureći u Evelin.

„Da“, odgovaram, „kaži, Timoti?“

„Ti si skot.“

„Ostavi Patrika na miru“, kaže Evelin. „On nije bilo ko, on je Patrik. Ti nisi skot, zar ne, dušo?“ Evelin je kao pala s Marsa i ja prilazim baru da sipam sebi još jedno piće.

„Običan momak“, Tim se glupo ceri i klima glavom, ali se onda uozbilji, pa opet ljutito pita Evelin ima li četku.

Evelin je završila sa otvaranjem boca japanskog piva, pa šalje Kortni po Steša i Vanden. „Moramo ovo sada da jedemo ili ćemo se svi otrovati“, mrmlja ona i polako pomera glavu razgledajući kuhinju da se uveri da nije ništa zaboravila.

„Kada bih samo mogla da ih odvojim od poslednjeg spota *Megadeatha*“, dobacuje Kortni pre nego što izađe.

„Moram da razgovaram s tobom“, kaže mi Evelin.

„O čemu?“, pitam je i prilazim.

„Ne“, pokazuje ona na Tima, „ne s tobom, s Prajsom.“

Tim je i dalje razjareno gleda. Ja ništa ne govorim, već buljim u Timovo piće.

„Budi srce“, kaže ona meni, „pa odnesi suši na sto. Tempura je u mikrotalasnoj, a sake samo što nije skuvan...“ Njen glas se udaljava dok odvodi Prajsa u kuhinju.

Pitam se gde je Evelin nabavila suši. Gde nabavlja tunjevinu, skuše, morske račiće, jegulje, čak i prugastu tunu, a sve to izgleda tako sveže, pa još te gomile đumbira i raznih egzotičnih začina planski poredanih po *Viltonovom* poslužavniku. Isto tako sviđa mi se ideja da *ne znam*, da nikada neću saznati niti pitati odakle to sve dolazi i da će suši biti tamo, kao fatamorgana sa Dalekog istoka, na sredini staklenog stola iz *Zone* koji je Evelin kupio njen otac, poput neke tajanstvene prikaze sa Orijenta. Dok spuštam poslužavnik na sto, pažnju mi privuče vlastiti odraz na njegovoj površini. Moja koža izgleda tamnije zbog svetlosti sveća i vidim koliko mi dobro stoji nova frizura. Sipam sebi još jedno piće. Brinem se zbog količine natrijuma u sosu od soje.

Nas četvoro sedimo za stolom i čekamo Evelin i Timotija da pronađu četku. Ja sedim u čelu stola ispijajući J&B u dugim gutljajima. Vanden sedi na drugom kraju stola i nezainteresovano čita neku žutu štampu nazvanu *Prevara*, upadljiv naslov članka GRAD NA SAMRTI. Steš vrhom štapića za jelo gurka usamljeni komad mesa na sredini svog tanjira. Zaboden u meso kao u nekog čudnog insekta, štapić sada uspravno štrči. Steš

povremeno gura taj komad sušija svuda po tanjiru, ali ne gleda ni mene, ni Vanden, ni Kortni, koja sedi do mene i pijucka šljivovo vino iz čaše za šampanjac.

Evelin i Timoti vraćaju se nekih dvadeset minuta pošto smo mi seli za sto i Evelin pomalo crveni. Tim zvera u mene dok seda odmah pored, sa novim pićem u rukama. Naginje se prema meni spreman da nešto kaže, da nešto prizna, kada ga Evelin iznenada prekine: „Ne tu, Timoti“, a onda skoro šapatom: „Muško, pa žensko, pa muško, pa žensko“, i gestovima pokazuje na praznu stolicu do Vanden. Timoti sada pilji u Evelin, pa se neodlučno smešta pored Vanden, koja zeva i okreće stranu svojih novina.

„Pa, narode“, počinje Evelin smešeći se, ponosna na jelo koje nam je spremila, „navalite“, a onda, pošto je primetila komad sušija koji je Steš prvo probadao, pa mu se primakao i nešto mu šapuće, ona gubi malo od svoje prisebnosti, ali se smeši hrabro i cvrkuće: „Da li je neko za vino?“

Niko ne progovara ni reč sve dok Kortni, koja bulji u Stešov tanjir, nesigurno ne podigne čašu i kaže, pokušavajući da se nasmeši: „Ovo je... izvrsno, Evelin.“

Steš samo ćuti. Iako mu je verovatno neprijatno da sedi za istim stolom s muškarcima s kojima nema ništa zajedničko – njegova kosa nije zalizana, nema tregere, nema naočare, nosi crno odelo koje mu loše stoji, bez želje da zapali i popuši cigaru, verovatno nesposoban da obezbedi sto u *Kamolsu*, s bednom platom – svejedno, on nema razloga da se tako ponaša, da sedi tu kao da ga je hipnotisao taj svetleći komadić sušija i taman kad smo svi umalo uspeli da ga potpuno ignorišemo, da gledamo svako na svoju stranu i počnemo da jedemo, on se uspravlja u stolici i glasno kaže, pokazujući prstom u svoj tanjir: „Mrda se!“

Timoti ga posmatra s toliko prezira da ni meni ne polazi za rukom da ga nadmašim, ali skupljam dovoljno energije, pa mi uspeva da mu se približim. Vanden ovo izgleda zabavlja, a na

nesreću izgleda i Kortni, i počinjem da mislim da joj se sviđa ovaj majmun, mada bi se, pretpostavljam, sviđalo i meni da se zabavljam sa Luisom Karadersom. Evelin se dobroćudno smeje: „Oh, Steš, baš si *strava*“, a onda pita zabrinuto: „Da li neko želi tempuru?“ Evelin radi kao rukovodilac u firmi za finansijske usluge, tek da znate.

„Ja hoću malo“, kažem, pa uzimam parče plavog patlidžana sa poslužavnika, iako ne nameravam da ga pojedem pošto je pržen. Svi za stolom se sada poslužuju, uspešno ignorišući Steša. Ja posmatram Kortni dok žvaće i guta.

Evelin, u pokušaju da započne razgovor, kaže posle duge tišine, naizgled ispunjene razmišljanjem: „Vanden studira na Kemdenu.“

„Stvarno?“, zajedljiv je Timoti. „A gde je to?“

„U Vermontu“, odgovara Vanden ne dižući pogled s novina.

Ja tada bacam pogled na Steša da vidim da li je zadovoljan što Vanden tako opušteno i nepristojno laže, ali se on ponaša kao da ništa nije čuo, kao da je bio u nekoj drugoj sobi ili u nekom *pankerskom* klubu duboko u utrobi grada, mada isto to važi i za sve ostale za stolom, što mi smeta jer sam prilično siguran da svi znamo da se Kemden nalazi u Nju Hempširu.

„A gde si *ti* studirao?“, Vanden uzdiše pošto joj konačno postaje jasno da njen Kemden nikoga ne zanima.

„Pa“, počinje Evelin, „ja sam išla na Le Roze, a zatim u poslovnu školu u Švajcarskoj.“

„I ja sam preživela poslovnu školu u Švajcarskoj“, kaže Kortni. „Ali sam ja bila u Ženevi, a Evelin je bila u Lozani.“

Vanden dodaje svoj primerak *Prevare* Timotiju, pa se smeju, glupo i usiljeno kao kurva i mada sam malo ljut na Evelin što joj tu snishodljivost ne baci nazad u lice, J&B me je opustio do te mere da mi više nije stalo da išta kažem. Evelin verovatno misli da je Vanden slatka, izgubljena, zburnjena umetnička duša. Prajs ništa ne jede, a ni Evelin. Sumnjam na kokain, ali nisam sasvim siguran.

Timoti drži ispred sebe novine, piće ispija u dugim gutljajima i zadovoljno se kikoće, onako, za sebe.

„GRAD UMIRE“, čita on, a onda dodaje, prateći prstom svaku reč u naslovu: „Koga-boli-kurac?“

Automatski očekujem da Steš digne pogled sa svog tanjira, ali on još zuri u svoje parče sušija, smeška se i klima glavom.

„Hej“, brećnula se Vanden, kao da ju je to uvredilo. „To se tiče i *nas*.“

„O-ho-ho! To nas se tiče?“, kaže Tim preteći. „A šta je sa masakrima u Šri Lanki, srce? Zar nas se to ne tiče? Šta ćemo sa Šri Lankom?“

„Pa, to je jedan sjajan klub u Vilidžu“, sleže ona ramenima. „Da, i to nas se tiče.“

Iznenada, Steš progovara ne dižući pogled: „Ne, taj klub se zove *Tonka*.“ On zvuči kao da je ljut, ali mu je glas ravan i tih, a pogled još na sušiju. „Zove se *Tonka*, a ne *Šri Lanka*. Shvataš? *Tonka*.“

Vanden gleda u zemlju, a onda krotko kaže samo „aha“.

„Zar ne znaš ništa o Šri Lanki, o tome kako siki tamo ubijaju gomile Izraelaca?“, podbada je Timoti. „Zar nas se *to* ne tiče?“

„Da li je neko za kapamaki?“, upada Evelin vedro, podižući poslužavnik.

„Ma daj, Timoti“, uključujem se, „ima toliko važnijih problema od Šri Lanke o kojima treba brinuti. Naravno da je naša spoljna politika važna, ali postoje *mnogo* hitnija pitanja.“

„Kao na primer?“, pita on ne skidajući pogled sa Vanden. „Uzgređ, je l' ovo kocka leda u mom sosu od soje?“

„Ne“, počinjem oklevajući. „Pa evo ovako: kao prvo, moramo da srušimo aparthejd, da usporimo trku u naoružanju, zaustavimo terorizam i glad u svetu, obezbedimo jak sistem nacionalne odbrane, sprečimo širenje komunizma u Centralnoj Americi, izradimo plan mirovnog sporazuma za Bliski istok, sprečimo vojno mešanje Amerike u ratove u inostranstvu. Moramo se postarati da Amerika postane široko poštovana

svetska sila. To, naravno, ne znači da treba zanemariti unutrašnje probleme koji su podjednako važni, ako ne i *važniji*. Bolja i jeftinija dugoročna briga za stare, kontrolisati epidemiju side i pronaći lek, ukloniti posledice zagađivanja prirodne sredine toksičnim i raznim drugim materijama, poboljšati kvalitet obrazovanja u osnovnim i srednjim školama, pooštriti zakone za suzbijanje kriminala i prometa droge. Moramo se isto tako postarati da visokoškolsko obrazovanje postane pristupačnije srednjoj klasi, moramo očuvati zdravstveno osiguranje za starije sugrađane, zaštititi prirodne resurse i nenastanjene oblasti, kao i ograničiti uticaj komiteta za političke delatnosti.“

Svi za stolom sada s nelagodnošću bulje u mene, ali ja se tek zagrevam.

„U ekonomskom pogledu, mi smo i dalje pravi darmar. Moramo pronaći način da zaustavimo stopu inflacije i umanjimo deficit. Moramo da obezbedimo obučavanje i zaposlenje za nezaposlene, kao i da štitimo svoja radna mesta od nepravedne konkurencije jeftine radne snage iz inostranstva. Od Amerike moramo da načinimo predvodnika u svetu novih tehnologija. U isto vreme, moramo da podstičemo ekonomski razvoj, kao i razvoj preduzetništva, zaustavimo rast poreza i smanjimo kamatne stope, a da jednovremeno stvorimo prostor za manje preduzetnike kontrolišući tržište i velike kompanije.“

Prajs samo što nije ispljunuo svoj apsolut posle ovakvog izveštaja, ali ja pokušavam da ih sve gledam pravo u oči, posebno Vanden, koja bi još i *mogla* da bude lepa, samo kada bi se otarasila zelenih pramenova, nabacila malo boje, možda krenula sa aerobikom, obukla neku bluzu, recimo nešto od *Lore Ešli*. Ali zašto spava sa Stešom? Sav je nezgrapan i ubledeo, očajno podšišan i bar pet kila teži nego što bi trebalo. Ispod njegove crne majice nema ni traga od mišića.

„Međutim, ne smemo da ignorišemo ni naše društvene potrebe. Moramo sprečiti ljude da zloupotrebljavaju sistem socijalne pomoći. Moramo da obezbedimo beskućnicima

hranu i krov nad glavom, da se suprotstavimo rasnoj diskriminaciji i promovišemo građanska prava, a da u isto vreme i žene dobiju svoja prava. Treba promeniti zakone o abortusu da bi se zaštitilo pravo na život, ali isto tako treba zaštititi pravo žene na izbor. Treba kontrolisati priliv ilegalnih imigranata. Moramo ukazati na važnost povratka na tradicionalne moralne vrednosti, kontrolisati količinu nasilja i seksa na televiziji, na filmu, u muzici, svuda. I što je najvažnije, moramo kod omladine da podstičemo svest o društvenim problemima i umanjimo njihovu težnju ka čisto materijalnom.“

Dovršio sam svoje piće. Svi me gledaju u potpunoj tišini. Kortni se smeška i izgleda zadovoljno. Timoti samo pometeno odmahuje glavom kao da ne može da veruje. Evelin je potpuno zbunjena ovakvim obrtom i sad stoji, nesigurna, i pita ko bi sve želeo desert.

„Imam... sorbe“, kaže ona, kao omamljena, „pa kivi, pa je tu onda, čekaj da vidim, plod kaktusa, pa još...“ Ona nabraja, monotono kao zombi, ali onda odjednom staje jer pokušava da se seti poslednjeg u nizu: „A, da, japanska kruška.“

Niko ne progovara. Tim brzo pogleda u mom pravcu. Ja gledam u Kortni, a onda opet u Tima, pa u Evelin. Evelin prvo gleda u mene, pa onda zabrinuto u Tima. Sad i ja gledam u njega, pa u Kortni, pa opet u Tima, koji me udostoji još jednog pogleda pre nego što odgovori, polako i nesigurno: „Ja ću tu krušku od kaktusa.“

„Plod kaktusa“, ispravlja ga Evelin.

Ja podozrivo gledam u Kortni, pa pošto ona kaže: „Sorbe“, ja kažem: „Kivi“, onda i Vanden kaže: „Kivi“, onda na scenu stupa Steš, i kaže, tiho ali razgovetno, naglašavajući svaki slog: „Čokoladni keks.“

Kad je čula ovo, Evelin, čije lice podrhtava od silne brige, naprasno se smeši izvrsno podražavajući dobronamernost, pa kaže: „Oh, Steš, znaš da nemam čokoladni keks, mada je to,

priznajem, mnogo egzotičnije od sorbea. Rekla sam ti da imam *krušku* kaktusa, hoću da kažem, *plod* kaktusa...“

„Znam, znam, čuo sam te“, on odmahuje rukom, „iznenadi me.“

„Važi“, pristaje ona. „Kortni, hoćeš li, molim te, da mi pomogneš?“

„Naravno.“ Kortni ustaje i ja je gledam dok trupka prema kuhinji.

„Nema pušenja, momci“, objavljuje Evelin.

„Ma ne pada mi na pamet“, kaže Prajs vraćajući cigaretu u džep od sakoa.

Pošto Steš još posmatra suši tako pažljivo da me to već nervira, moram sad da ga pitam, nadajući se da će shvatiti moj sarkazam: „Da li je prestao da se mrda?“

Vanden je sve kalifornijske rolnice na svom tanjiru složila u oblik nasmejanog lica, pa ga sad podiže da bi Steš mogao da ga oceni: „Šta kažeš?“

„Odlično“, brunda on.

Evelin se vraća noseći sorbe u čašama *Odeon*, kao i jednu bocu koja ostaje neotvorena dok mi jedemo sorbe.

Kortni mora ranije da krene da bi se našla sa Luisom na nekoj poslovnoj proslavi u *Bedlamu*, nekom novom klubu. Steš i Vanden kreću ubrzo potom da bi obavili neki „poslić“ negde u Sohou. Ja sam jedini koji je video Steša kad je uzeo onaj komad sušija sa svog tanjira i stavio ga u džep svoje maslinastozelene kožne jakne. Kad sam ovo rekao Evelin, dok je stavljala prljave sudove u mašinu, pogledala me je s toliko mržnje da mi nije izgledalo verovatno da ćemo kasnije voditi ljubav. Ali ja sam svejedno odlučio da ostanem, a izgleda da je i Prajs doneo istu odluku. On sad leži na tepihu *Obison* iz kasnog osamnaestog veka i pije espresso iz šoljice za kafu *Seralen* na podu u Evelininoj sobi. Ja ležim na Evelininom krevetu držeći izvezeno jastučić *Dženi B. Gud* i pijuckam apsolut. Evelin sedi kraj svog

toaletnog stočića i četka kosu, zeleno-bela svilena kućna haljina *Ralf Loren* zategnuta je oko njenog vrlo lepog tela, ona tašto posmatra svoj odraz u ogledalu.

„Zar sam ja jedini koji je shvatio da Steš smatra svoj komad sušija“, kratko se nakašljem pa nastavljam, „kućnim ljubimcem?“

„Molim te, nemoj više da zoveš te tvoje prijatelje 'umetnike“, kaže Tim umorno. „Dosadilo mi je da budem jedini za stolom koji još nije pričao sa vanzemalcima.“

„Ma to je bilo samo *jednom*“, brani se Evelin, zagledajući usnu, spokojna i zaokupljena svojom lepotom.

„Pa uz to još i u *Odeonu*“, mrmlja Prajs.

Sad se ja pitam zašto nisam bio pozvan na tu večeru sa umetnicima u *Odeonu*. Da li je Evelin platila? Verovatno. Onda iznenada zamišljam Evelin, nasmejanu, kako sakriva mrzovolju dok sedi za stolom okružena Stešovim prijateljima – a oni svi grade u svojim tanjirima male kuće od pomfrita ili se prave da im je prženi losos živ pa pomeraju komade po tanjiru i pričaju sa njima o umetničkoj sceni, o novim galerijama, možda čak i pokušavaju da ubace losose u kuće od pomfrita...

„Ako pokušaš da se setiš, videćeš da *ni ja* nisam pričala sa vanzemalcima.“

„A Bejtmen? On je ipak tvoj dečko, zato sam mislio da se to računa.“ Prajs počinje da urla od smeha, a ja ga gađam jastučetom. On ga hvata i baca mi ga nazad.

„Ostavi Patrika na miru, on je samo običan dečko“, kaže Evelin razmazujući neku kremu po licu. „Nisi ti vanzemaljac, zar ne, dušo?“

„Treba li uopšte da odgovorim na takvo pitanje?“, uzdišem.

„Oh, srce“, obraća mi se njen iscereni odraz u ogledalu, „znam ja da ti nisi Marsovac.“

„Sad mi je lakše“, procedim za sebe.

„Steš je bio u *Odeonu* to večer“, nastavlja Prajs, pa gleda u mene. „U *Odeonu*. Slušaš li ti mene, Bejtmene?“

„Ne, Steš nije bio tamo“, kaže Evelin.

„Ma naravno da je bio, ali tada se nije zvao Steš. Zvao se Potkovicica ili Magnet ili Lego ili nešto *podjednako pametno*“, kezi se on, „zaboravio sam.“

„Timoti, o čemu ti to pričaš?“, pita Evelin umorno. „Nisam te ni slušala“, pa uzima komad vate, umače u nešto i briše čelo.

„Kako, pa bili smo u *Odeonu*“, uspravlja se on uz malo muke. „I ne pitaj me zašto, ali sećam se savršeno jasno da je naručio tunjevinu *a la kapučino*.“

„*Karpačo*“, ispravlja ga Evelin.

„Ne, Evelin, dušo moja, ljubavi mog života. Jasno se sećam da je naručio tunjevinu *kapučino*“, kaže on gledajući u plafon.

„Rekao je *karpačo*“, uzvraća ona brišući vatom kapke.

„*Kapućino*“, insistira Prajs. „A onda si ga ti ispravila.“

„A ti ga večeras nisi ni prepoznao“, kaže ona.

„Ali, *sećam* ga se“, pa se sad okreće prema meni: „Evelin ga je opisala kao dobroćudnog bodibildera. Tako ga je predstavila, kunem ti se.“

„Ajde umukni“, nervira se ona, mada ga njen lik iz ogledala koketno posmatra.

„Hoću da kažem da Steš baš i nije pripadnik gradske elite, što je, ako se ne varam, tvoj glavni kriterijum u izboru društva“, kaže on uzvraćajući joj pogled i ceri se pokvareno, kao hijena.

Ja sam se usredsredio na svoje piće koje mi sada liči na malo razblažene krvi s ledom i krunicom od limuna.

„Šta se dešava s Kortni i Luisom?“, pitam, da prekinem te njihove uzajamne poglede.

„O bože“, uzdiše Evelin, pa vraća pogled na ogledalo. „Ono što je stvarno *strašno* nije to što se Kortni više ne sviđa Luis, nego to što...“

„Što su joj ukinuli kreditnu karticu?“, pita Prajs. Ja se smejem i čestitam mu.

„Ne“, nastavlja ona i sama se smešeći, „nego to što je ludo zaljubljena u svog *berzanskog posrednika*, nekog *procljka iz Udobnog gnezda*.“

„Kortni možda ima svoje probleme“, kaže Tim, zagledajući svoje prste, „ali, pobogu, šta znači... *Vanden*?“

„Nemoj sad još i o tome“, jadikuje Evelin, pa počinje da četka kosu.

„Vanden je ono što dobiješ kad pomešaš *Limitid* i polovni *Beneton*“, kaže Prajs, pa podiže ruke i zatvara oči.

„Ne“, smeškam se, pokušavajući da se uključim u razgovor, „nego polovni *Fjoruči*.“

„Da, pretpostavljam“, on otvara oči, pa opet gleda u Evelin.

„Ma *pusti* je“, kaže Evelin, „ona je devojka s *Kemdena*. Šta si očekivao?“

„Pobogu“, uzdiše on, „dojadilo mi je da slušam o problemima devojaka s *Kemdena*. Jao, moj dečko, ja ga volim ali on voli neku drugu i ja sam tako *žudela* za njim, a on me je ignorisao i bla-bla-bla-truć-bla-truć-bla-bla. Jebote, što je to *dosadno*. Klinci s koledža. To je *bitno*. To je *tužno*, zar ne, Bejtmene?“

„Da. Bitno. Tužno.“

„Vidiš, i Bejtmene se slaže sa mnom.“

„E baš se ne slaže.“ Ona briše papirnatom maramicom šta god da je malopre koristila. „Patrik nije cinik, Timoti. On je običan dečko, zar ne, dušo?“

„E baš nisam“, šapućem za sebe. „Ja sam jedan zli psihopata.“

„Dobro de, ona nije najpametnija devojka na svetu, pa šta?“, uzdiše Evelin.

„Ha! E sad si je potpuno precenila!“, Prajs počinje da viče. „Ali ni Steš nije najpametniji momak na svetu. Pa oni su savršen par. Kako su se upoznali – preko oglasa?“

„Ajde, pusti ih na *miru*. Steš je pametan, a za Vanden sam sigurna da smo je *potcenili*.“

„Ali ovo je ona devojka...“ On se okreće prema meni. „Slušaj me, Bejtmene. Ovo je ona devojka, Evelin mi je to pričala, ona koja je uzela iz videoteke *Orkanske visove* jer je mislila da je to film“, guta, „o uzgajanju marihuane.“